

Motion till riksdagen 2005/06:Sk529

av **Per Landgren m.fl. (kd)**

Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Motionen delad mellan flera utskott

Sammanfattning

Utgiftsområdet omfattar Skatteverket, kronofogdemyndigheterna och Tullverket. Dessa myndigheter ser till att de resurser som krävs för vår gemensamma välfärd betalas in. Skatter är nödvändiga för att finansiera de gemensamma angelägenheterna i stat, landsting och kommun och därmed för den gemensamma välfärden. Av denna orsak är Skatteverkets verksamhet av fundamental betydelse. Kristdemokraterna gör bedömningen att verkets kärnverksamhet bör renodlas och prioriteras mer än vad regeringen föreslår i sitt budgetförslag. Staten kan fortfarande få tillbaka flera gånger mer än vad som satsas genom att motverka ekonomisk brottslighet.

Behovet av samverkan mellan Skatteverket och Tullverket har ökat. Det är viktigt att denna samverkan fortsätter att utvecklas.

Förtroendet för beskattningsmyndigheterna är viktigt om skattemoralen skall upprätthållas eller förbättras. Genom satsningar på information och kunskap till ungdomar så ökar också acceptansen för skattesystemet. I USA och Schweiz och många andra länder med lågt skattetryck är skattelagstiftningens efterlevnad förhållandevis hög. Detta kan bero dels på låga skatter, dels på kännbara påföljder vid skattebrott. Kan man upprätthålla en god kontroll och därmed stor risk för upptäckt av skattebrott så kan skattemoralen ytterligare höjas.

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om renodling och prioritering av skatteförvaltningens kärnverksamhet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om samverkan när det gäller gränskontrollen.¹
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om gränskontrollen i övrigt.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förbättrad kontroll vid våra internationella flygplatser.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda tulltjänstemännens befogenheter.¹
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att flytta Tullverket från Finansdepartementet till Justitiedepartementet.
7. Riksdagen tillkännager som sin mening vad i motionen anförs om ändrade mål för politikområdet skatt, tull och exekution.
8. Riksdagen anvisar anslagen under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag enligt uppställning:

2006	Regeringen	Kristdemokraternas förslag
Skatteverket	6 241 386	-380 000
Kronofogdemyndigheterna	1 553 068	-15 000
Hela utgiftsområdet	9 222 029	-395 000

¹Yrkandena 2 och 5 hänvisade till JuU.

Skatteförvaltningens organisation och uppgift

Den 1 januari 1999 ombildades skattemyndigheterna till tio regionmyndigheter som i sin tur bestod av ett eller flera skattekontor med ansvar för den operativa verksamheten. Skatteförvaltningen har i likhet med många andra förvaltningar effektiviserat sin verksamhet. Vid slutet av 2001 var 9 027 personer fast anställda vid skattemyndigheterna vilket är en minskning av personalen med nästan 3 000 sedan 1992.

Regeringen föreslog i proposition 2002/03:99 att Skatteverket inrättas med ett huvudkontor placerat i Solna samt skattekontor enligt en regionindelning. Riksdagen beslutade enligt förslaget och sedan den 1 januari 2004 utgör dessa tillsammans den myndighet som numera heter Skatteverket. I propositionen föreslogs dock inte någon slutgiltig organisatorisk lösning för kronofogdemyndigheterna utan endast en provisorisk ordning i vilken det nya Skatteverket utgör central myndighet för kronofogdemyndigheterna. Den slutgiltiga organisatoriska lösningen för kronofogdemyndigheten är fortfarande inte fastställd.

Kristdemokraterna anser att den svenska skattelagstiftningen måste harmonisera med grundläggande etik och etablerade skatterättsliga principer. Av det skälet föreslår vi en ändrad målformulering enligt nedan.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3.3 Mål

För Skatteverket skall målet för politikområdet uppnås genom att

– skatt skall tas ut i den omfattning, med den fördelning och i den tid och ordning som åsyftas med gällande skatteförfattningar,

– taxeringsvärden för fastigheter skall beslutas och information om dessa tillhandahållas i enlighet med gällande författningar,

– olika samhällsfunktioner skall tillhandahållas fullständig och korrekt basinformation från folkbokföringen med god tillgänglighet.

Målet för Skatteverket och politikområdet skatt, tull och exekution är att

– eftersträevade skatte-, tull- och avgiftsintäkter skall säkerställas på ett rättssäkert, etiskt och ekonomiskt effektivt sätt samtidigt som integritet ska upprätthållas, enkelhet eftersträvas och brottslighet motarbetas. Målet för politikområdet återspeglas främst i den gemensamma kärnverksamheten som berör skatter, tullar och avgifter.

Kronofogdemyndigheterna får inte bli en del av Skatteverket

Kristdemokraterna motsätter sig tanken att kronofogdemyndigheterna och Skatteverket ska vara samma myndighet av en rad principiella skäl. Den tanken stöds även av *SOU2003:97 En kronofogdemyndighet i tiden*. Utredningen föreslog att en fristående rikstäckande myndighet bildas, helt fri från Skatteverket. Kristdemokraterna stöder det förslaget.

Fel! Okänt namn på

En sammanslagning skulle innebära att en exekutiv verksamhet (kronofogdemyndigheterna) hamnar under samma myndighet som beslutar om beskattning. Detta förhållande skulle ha en rad principiellt viktiga nackdelar:

- Det exekutiva, verkställande arbetet skulle ifrågasättas av medborgarna då det utförs av samma myndighet som beslutat om skatten i de fall det rör sig om en skatteskuld som den enskilde medborgaren inte förmår betala.
- Enskilda borgenärer måste vända sig till Skatteverket, som inte sällan är en annan borgenär för samma gäldenär, för att kunna verkställa sina fordringar. Risker blir därmed stor att den enskilde private borgenären uppfattar det verkställande Skatteverket som jävigt i målet. Detta är fullt rimligt och skulle i alla andra situationer uppfattas just som ett jävsförhållande.

Regeringen uppger i budgetpropositionen att man visserligen avser att följa utredarens och de många remissinstansernas synpunkt att kronofogdemyndigheten bör vara en från Skatteverket helt fristående myndighet. Men samtidigt hävdar regeringen att det gäller under förutsättning att de två myndigheterna fortsätter att dela IT-resurser och att denna samordning fortsätter att innebära ekonomiska vinster. Likaså menar regeringen att Skatteverket även framgent ska ha det administrativa lednings- och styrningsansvaret för kronofogdemyndigheten. Kristdemokraterna motsätter sig detta och menar att de principiella invändningar som tidigare anförts i denna motion och av många andra starkt talar för en helt fristående kronofogdemyndighet.

Skattekontroll

Det är inte förenligt med en god etik och ett gott samhällsansvar att undanhålla den skatt som är grunden för den välfärd vi har i Sverige. Människor kan ha invändningar mot olika procentsatser i olika skatter eller skatters existens överhuvudtaget. Men skattebeslut som är fattade i god demokratisk ordning måste efterlevas. Dock har det svenska skattetrycket nu nått en nivå som de facto urholkar skattemorale.

Den svarta sektorn i ekonomin har alltid konkurrensfördelar gentemot de näringsidkare som väljer att betala skatt enligt lagen. Det är därför skattemyndigheten har en viktig uppgift att se till att skatter betalas in. I Sverige går staten miste om skatteintäkter från en mycket omfattande svart sektor. Nationalekonomer kan endast uppskatta hur stor den svarta sektorn är. Åke Tengblad som genomfört de kanske mest omfattande beräkningarna av den svenska svarta sektorn uppskattade den 1997 till 3–4,5 % av BNP. Det skulle innebära att den svarta sektorns värde överstiger 100 miljarder kronor i Sverige varje år. Det har visat sig svårt att kvantifiera den svarta sektorn, men man vet med säkerhet att den är omfattande. När statsminister Göran Persson under en partiledarutfrågning inför valet 2002 fick frågan om hur stor han bedömde den svarta sektorn vara svarade han prompt att den ligger kring 15 % av BNP.

Monetära uppskattningar av den svarta sektorn ger vid handen att den skulle kunna vara betydligt större än endast 4–5 % av BNP. Ett samband som

Fel! Okänt namn på

dessa monetära metoder verkar peka mot är lågskatteländer i allmänhet har en mindre informell ekonomi än högskatteländer.

Kristdemokraterna anser dessutom att den svarta sektorn har andra betydande skadeverkningar. Svartarbete har bland annat det onda med sig att den ekonomiska tryggheten saknas vid sjukdom eller ålderdom, jämfört med andra förvärvsarbetande.

I den skattestatistiska årsboken från oktober 2000 som dåvarande Riksskatteverket överlämnade i anslutning till årsredovisningen drog verket bland annat följande slutsatser:

- Kontrollverksamhetens preventiva effekt är betydande,
- det totala skattefelet ligger i storleksordningen 80–90 miljarder kronor 1997, samt
- det har varit svårt att avdela tillräckligt kompetent personal för kontrollen av de minsta företagen, och att vissa bedrägerier mot mervärdesskattesystemet inte har kunnat förhindras.

Kristdemokraterna anser att Skatteverkets personal i alltför stor utsträckning används för en verksamhet som inte är särskilt meningsfull. Dagens administration av fastighets- och förmögenhetsbeskattning uppgår sammanlagt till minst 200 miljoner kronor för Skatteverket¹ och Statistiska centralbyrån. Administrationen av sambeskattningsav förmögenhet, de med jämna mellanrum återkommande fastighetstaxeringarna och administrationen av begränsningsregeln för fastighetsskatt är mycket resurskrävande. Eftersom Kristdemokraterna föreslår ett avskaffande av den statliga fastighetsskatten, som beskrivs ingående i motion Fi307 kan därför anslagen till denna del av beskattningsverksamheten minskas med motsvarande belopp.

Likaså anser Kristdemokraterna att avdrag för ”övriga utgifter”, som inte är rena kostnadsersättningar, ska avskaffas. En sådan åtgärd inte bara innebär ökade skatteintäkter på statens inkomstsida utan också ett minskat kontrollbehov hos Skatteverket.

En härledning av Kristdemokraternas anslagsförslag för Skatteverket görs i slutet av motionen.

Tullverkets organisation och uppgift

Tullverket införde den 1 januari 2004 en ny organisation i syfte att bättre kunna bekämpa brott. Tullverket har med anledning av inträdet i Europeiska unionen ställts inför omfattande förändringar av sin verksamhet. Arbetsvolymen har minskat kraftigt vad avser klarering och ett helt nytt regelverk har införts. Samtidigt har nya uppgifter tillkommit.

¹ Enligt RSV:s årsredovisning kostade enbart fastighetstaxeringsverksamheten 169 miljoner kronor år 2000. Tidigare år har kostnaden överstigit 200 miljoner kronor och 1996 uppgick den till 344 miljoner kronor.

Fel! Okänt namn på

Även om uppbörd var Tullverkets ursprungliga uppgift anser Kristdemokraterna att det numera är Tullverkets huvuduppgift att bekämpa brott. Under år 2004 beslagtogs narkotika till ett samhällsekonomiskt värde av 781 miljoner kronor, vilket är en ökning jämfört med föregående år med 35 miljoner kronor. Kristdemokraterna anser inte att det ekonomiska värdet av beslagtagen narkotika i första hand är det viktiga utan det mänskliga lidandet hos framför allt den unga generationen som Tullverket tack vare sina beslag stoppar.

Gränskontroll

I och med det svenska medlemskapet i EU har begreppen yttre och inre gräns fått betydelse. Yttre gräns mot länder utanför EU och inre gräns är mot EU-länder. Hela den svenska kusten är en del av den yttre gränsen. Vi får dock inte förledas att tro att risken för smuggling skulle vara större vid yttre gräns. Ca 90 % av all införd narkotika i Sverige beräknas komma från annat EU-land.

Den fria rörligheten inom EU ökar möjligheten för smugglare. Risken för upptäckt kan befaras minska om inte motåtgärder sätts in. Det är värt att påpeka att hela 80 % av tullbeslagen görs med tjänstemännens erfarenhet som grund jämfört med 15 % som resultat av tips, spaning och underrättelse. Detta innebär att Sverige i fortsättningen måste ha en mycket god gränskontroll vid såväl inre som yttre gräns. Detta gäller speciellt i anslutning till Öresundsbron och dess tågförbindelse. Eftersom tågtrafiken ej får stoppas, har regeringen satsat extra på denna verksamhet. Dessutom har avtal om tulltjänstemans rätt att utöva kontroll och samarbeta tecknats mellan Sverige och Danmark.

Kristdemokraterna anser att regeringen måste följa utvecklingen noga och tillföra Tullverket de resurser som man anser sig behöva. I t.ex. narkotikans spår följer brottslighet och ett ökat vårdbehov som orsakar samhället stora kostnader utöver det stora personliga lidandet. EU har fattat beslut om kompensatoriska åtgärder som gör det möjligt att bibehålla kontroller vid inre gräns i andra former än gränskontroll. Dessa kompensatoriska åtgärder kan utformas på olika sätt, bl.a. i form av skydd vid yttre gräns och samarbete mellan medlemsländernas tulladministrationer. Än så länge har regeringen inte avsatt resurser för att låta utveckla dessa kompensatoriska åtgärder. Kristdemokraterna hade som krav för ett svenskt inträde i Schengenavtalet att effektiva sådana kompensatoriska åtgärder skulle vidtas.

De senaste åren har smugglingen av narkotika, tobak och alkohol ökat. En bidragande orsak har varit just den kraftiga nedskärningen i tullmyndighetens resurser i samband med att vårt land gick med i EU. Under 1995/96 och 1997 reducerades tullens anslag med 288 miljoner kronor till följd av EU-medlemskapet, vilket innebar att tullpersonalen minskades med 820 personer och att tio olika tullposterings upphörde.

Från och med den 25 mars 2001 har Sverige deltagit i det s.k. Schengensamarbetet. Dess huvudprincip är att alla människor som lagligt befinner sig i ett Schengenland kan fritt resa till ett annat utan att behöva

genomgå personkontroll. För Sveriges del innebär Schengenavtalet krav på permanent kontroll vid våra internationella flygplatser.

Sverige har 24 internationella flygplatser. Kontrollen vid dessa är inte tillfredsställande utan utövas endast vid vissa tillfällen och tidpunkter, vid en del endast på kontorstid. Samtidigt är det väl känt att transporter och resande till vårt land, och därmed även illegal verksamhet, pågår dygnet runt. Det är inte rimligt att kontrollen inskränks utanför den normala arbetstiden. Det innebär att vissa ankomster, och bland dem även vissa ”högriskflyg”, lämnas helt eller delvis utan bevakning. Kristdemokraterna kräver därför att kontrollen förbättras på de internationella flygplatserna.

Anslag

3:1 Skatteverket

Totalt förfogar Skatteverket över ett anslag om nästan 6 miljarder kronor. Kristdemokraterna anser att detta anslag i princip är på en rimlig nivå. Däremot anser vi att flera uppgifter som man på Skatteverket tvingas ägna sig åt är onödiga och kontraproduktiva för samhället. Vi motsätter oss den tillfälliga resursförstärkningen. Den tycks vara skraddarsydd för att enbart över valet 2006 skapa mer arbetstillfällen och nedbringa arbetslösheten; inte för att bättre uppfylla Skatteverkets mål. Med anledning av att Kristdemokraterna föreslår att den statliga fastighetsskatten avskaffas samt att avdrag för övriga utgifter slopas anser vi också att vissa anslagsbesparingar kan göras samtidigt som verksamheten i ökad utsträckning kan inriktas mot att upptäcka verkliga skattebrott. Likaså anser vi att Socialdemokraternas särskilda satsning på Skatteverket med anledning av de nya förmånsrättsreglerna bör dras in.

Skatteverkets anslag 2006–2008

Miljoner kronor	2006	2007	2008
Socialdemokraternas föreslagna ram	6 241 386	6 317 206	6 193 506
Kristdemokraternas föreslagna förändringar:			
Minskade kostnader för kontroll av deklarationer	-100	-300	-300
Nej till administration av förmånsrättsregler	-100	-100	-100
Ingen fastighetstaxering	-180	-220	-230
Summa	-320	-620	-630

3:3 Tullverket

Kristdemokraterna har under en lång rad år yrkat på att tillföra extra resurser till Tullverket. Socialdemokraterna har nu, om än alltför sent, valt att föreslå just en sådan resursförstärkning som vi begärt.

Dessutom anser Kristdemokraterna att den enskilde tulltjänstemannens befogenheter bör utredas samt att tullens samarbete med polisen ska utredas för

Fel! Okänt namn på

att nå en ökad effektivitet. Vi tror att införande av stöldgods och trafficking kan hindras i betydligt större utsträckning om tullen kan få ökade befogenheter.

Tullverkets verksamhet har i allt större utsträckning kommit att handla om att hindra narkotika från att komma in över Sveriges gränser. Den traditionella tullverksamheten ur skatteperspektiv har kommit att minska i kraft av medlemskapet i EU. Tullens roll som brotts- och missbruksförebyggande myndighet har ökat betydligt. Kristdemokraterna anser därför att regeringen bör utreda en flyttning av Tullverket från Finansdepartementet till Justitiedepartementet.

Stockholm den 5 oktober 2005

Per Landgren (kd)

Mats Odell (kd)

Stefan Attefall (kd)

Mikael Oscarsson (kd)

Lars Gustafsson (kd)

Lars Lindén (kd)

Maria Larsson (kd)

Annelie Enochson (kd)

Else-Marie Lindgren (kd)